

Ekskursion

til Præstø og Mern den 16. juni 2016.

Deltagere:

Otto Bro-Jørgensen, Hans Erik Baagland, Finn Harder, Svend Aage Larsen og Erik Madsen.

Anledning til besøget

Otto Bro-Jørgensen har påtaget sig at komme med erfaringsopsamlinger fra andre byer. Derfor har han taget initiativ til at besøge Præstø, som den tidligere Byforskønnelsesgruppe besøgte for nogle år siden.

Planer for Præstø

Efter frokost i Café Mocca (en nydelig restaurant tæt ved lystbådehavnen), mødtes vi med Anne-Line Møller Sutcliffe, der er arkitekt/planlægger i Vordingborg kommune, som Præstø nu er en del af.

Anne-Line (AL) udleverede og gennemgik summarisk forskelligt materiale, bl.a. publikationen ”Konfliktmægling og kulturarv i byplanlægningen – erfaringer fra Præstø” og ”Lokalplan C 16.00.01 – Præstø bymidte, bevaring og udvikling”.

Publikationen fokuserer meget på borgerinddragelse og brug af konflikter som løftestang for udvikling af byen. Projektet er støttet af Realdania med ca. 450.000 kr. og har løbet i årene 2012, 2013 og 2014. Det er forankret i kommunens planafdeling med assistende af eksterne konsulenter.

Lokalplanen er meget detaljeret (på 99 sider!).

Planarbejdet har også strakt sig over 3 år. Planafdelingen og en projektansat arkitekt har stået for arbejdet. Desuden har der været tilknyttet en projektgruppe med 22 medlemmer fra forskellige fora i byen.

Vi fik også udleveret hæftet ”Kulturarvsscreening for Præstø midtby”. Det er udateret, men vist fra ca. 2012. Hæftet beskriver byens historie samt byen rum og mange gamle bygninger.

Senere fik vi udleveret:

”Forslag til Helhedsplan Præstø” fra juni 2016. Se herom senere.

”Skilte og facaderegler for Præstø”, 2015

”Potentialeanalyse”, 2013

Besigtigelse af midtbyen

Anne-Line guiede os gennem midtbyen. Undervejs fortalte hun bl.a. om lokalplanens bestemmelser om facader og farver på husene. Mange af husene er enten fredede eller bevaringsværdige.

Undervejs tog Hans-Erik Baagland et antal billeder.

Vi besøgte bl.a. byens **gamle Rådhus**, som indtil 2007 blev brugt til byrådsmøder. Huset er overtaget af en lokal investor, der har totalrenoveret bygningen og indrettet en café med turistkontor

(pjecer o.l.). Byrådssalen på 1. sal står ”uberørt” og bruges til vielser af især tyskere! På 1. sal findes desuden den tidligere byretssal. I en bagbygning er den tidligere arrestbygning, der i dag er indrettet til atelier, der kan lejes af kunstnere.

a)Havnepladsen:

Der er 3 caféer/restauranter med udsigt til lystbådehavnen.

I lystbådehavnen findes 30-40 både – de fleste med sejl.

Området virker åbent og pænt vedligeholdt – incl. tidligere pakhushygninger.

b)Torvet:

Det er byens gamle torv. Det består af en ret bred gade. På begge sider er der nogle brede fortove og udelukkende gamle huse (boliger).

Både torv og fortove er belagt med gamle brosten.

Pladsen virker meget åben og stille.

Der findes en del træer.

Der er ingen forretninger.

Vi så ingen parkerede biler .

c)Adelgade:

Det er byens **handelsgade**.

Den er temmelig lang, vel omkring 400 m.

Den er belagt med brosten.

Husene er udelukkende ældre og mindre.

I stueplanet findes forretninger o.l. i de fleste bygninger.

Det er tydeligt, at der er regler for skiltning og facadernes udseende.

Vi bemærkede bl.a.:

-Biltrafik i begge retninger

-Parkeringsmulighed i gaden (parallel)

-Næsten ingen kædeforetninger (dog en ”Sportigan”)

-En del bænke i granit mellem fortov og vejbane

-Pæne gadelamper

-Blomster på høje standere

-Nogle pæne - ikke så store - træer

-Mange forretninger, bl.a. en boghandel, overvejende små, som i nogen udstrækning henvender sig til turister

-1 eller 2 genbrugsforretninger, bl.a. Røde Kors med en pæn facade

-Ingen dagsligvareforretninger i gaden

-Ingen tomme butikker

d)Svend Gønges Torv:

Det er et nyere stort torv, måske 10-12 år gammelt. Det er belagt med brosten.

I den ene side af torvet har Netto bygget nyt. Det er en stor gul bygning med lejligheder på 1. sal og Netto i stueplanet. Det var et krav fra kommunen, at der skulle være vinduer i stueplanet samt boliger på 1. sal.

I den anden side er der et større ”Meny” supermarked. Det virkede ikke dominerende.

I den markante midterakse er der bl.a. busholdepladser parallelt med to ensrettede veje.

I baggrunden ligger den tidligere jernbanestation. En stor mompøs bygning, der er malet gul.

Bygningens nuværende fik vi ikke oplyst. Undersøges.

Vi undersøger, hvad det har kostet kommunen at anlægge torvet.

I forgrunden er der et markant vandkunst-anlæg.

Andet

a)Turismen

Der er fælles turistsamarbejde mellem flere kommuner. Derfor ikke noget egentligt turistkontor, kun nogle pjecer i det gamle rådhus..

Der er en enkelt brochure om Præstø by.

De havde ikke tal for antal besøgende i løbet af året.

Turistattraktioner:

-Først og fremmest den gamle købstad

-”Frederiksminde”, der indeholder en Michelin restaurant og har 19 værelser

-International cykelrute gennem byen (Berlin-København)

-Større campingplads på ”Feddet” (ca. 10-12 km. fra byen)

-Lystbådehavn

b)Handelsopland:

Nabobyen Mern med knap 2.000 indbyggere har kun begrænset daglivareforsyning, så det må formodes, at borgerne lægger meget af deres handel i Præstø.

Afstand til andre handelsbyer:

Vordingborg – ca. 12-15 km.

Stege – ca. 15-20 km.

c)Blomster i byen:

Der findes flotte blomsterkummer mange steder i byen.

Desuden er der nogle mindre blomsterkummer i Adelgade (handelsgaden), som er anbragt på nogle høje standere.

Vi mener, at kommunen tilplanter og vander blomsterne (ifølge Mern, fordi det er en købstad).

Generelt om byen

Præstø er en smuk, gammel by tæt ved vandet og med en lang historie.

Den har forstået at bevare dens mange kulturværdier – bl.a. med bevarelse af mange gamle huse.

Husene er generelt godt vedligeholdte, bl.a. nogle gamle pakhusbygninger, som har fundet en ny anvendelse.

Der er ikke noget indkøbscenter i byen, kun to større dagligvareforretninger på det nye torv (Svend Gønges Torv).

Der er yderligere 3 supermarkeder/discount, som ligger ved indfaldsvejene til byen.

Byen har også den nuværende kommunalbestyrelses bevågenhed, hvilket de forskellige planer vidner om. Kommunen er meget opmærksom på værdien af samarbejdet med borgerne.

Forslag til helhedsplan for Præstø

Vi fik udleveret et helt nyt forslag til Helhedsplan for byen. Det blev ikke drøftet.

Det er på 25 sider og ”opsummerer de potentialer og udviklingsmuligheder, der er afdækket i Præstø by”.

Den skal bl.a. ”fokusere på samarbejdet og fællesskabet mellem borgere og mellem købstæder og vore landdistrikter” i kommunen.

Vision for Præstø er bl.a.:

en smuk by – byen med en lang historie og værn om de store kvaliteter – i fællesskab skabes den nye historie – byen hvor borgerne tager teten.

Eller: ”Præstø, den gamle havne-købstad med de engagerede borgere”.

Planen beskriver bl.a.:

- Præstø's identitet og potentialer (bl.a.: ”Byen er en attraktiv handelsby med en aktiv handelsforening, der målrettet arbejder for at fastholde byens butiksliv”).
- Præstø's udfordringer
- Præstø som boligby
- Kultur og foreningsliv
- Rekreative områder (stier, natur og fritid)
- Præstø som erhvervs- og handelsby
- Infrastruktur

Bagerst i planforslaget er et afsnit, som benævnes **Projektkatalog**.

Der er på 2 sider og oplister 16 uprioriterede projekter.

Kataloget er tænkt som et arbejdsredskab for de, der vil arbejde med udviklingen af Præstø.

I en parentes er angivet, hvem der skal arbejde med det enkelte projekt.

I 12 projekter er det ”lokalrådet” eller andre grupper, der er projektansvarlige, i andre tilfælde er det kommunen eller en kombination.

Af de 12 ”private” projekter kan nævnes:

- Fritid ved Vandet
- Kunsthall i Glas
- Udstillingsmulighed for malerisamling (Ole Ring)
- Gang og cykelstier (stikort m.m.)
- Landsbypedel for Præstø

Besøg i nabobyen Mern

Anne-Line kørte med os til Mern, som ligger 6-8 km. syd for Præstø.

Vi blev modtaget på byens ”Idékontor” af Annika R. Petersen samt 2 fra byens lokalråd.

Vi fik en god drøftelse om, hvordan Mern har grebet samspillet med kommunen og borgerne an.

Annika aflønnes via et projekt for områdefornyelse (ministeriel pulje), hvor hun er projektansvarlig. Bl.a. fået tilskud til ”udtynding” af grimme huse på Øst-Møn.

Idékontoret og projekter:

Kommunen har etableret kontoret i en ældre lidt primitiv bygning, som bruges som mødested/samlingssted for lokalråd m.fl.

På den måde kan man mødes uformelt og på tværs af grupperinger.

Lokalrådet og andre grupper har nøgle til kontoret.

Annika er på idékontoret een dag om ugen.

Om byen:

Den har kun dagligvareforsyning (vist kun én forretning).

Men der er børneinstitutioner og skole.

Lokalrådet:

Består af 5 medlemmer.

De har et godt samspil - både med kommunen og med borgerne.

Der er dialogmøder med politikerne een gang årligt.

Det er et vedholdende arbejde at fastholde politikerne interesse for byen.

Det er vigtigt, at pleje kontakten til politikerne og derefter det samme overfor forvaltningen.

Integration:

Der findes et antal flygtninge i byen.

Integrationen foregår ved, at de inddrages i det lokale liv, f.eks. i forbindelse med borgermøder.

Møderne holdes om lørdagen. Børnene bager snobrød mens forældrene er til møde. Og flygtningene laver varm mad til alle.

Erfaringer/god råd:

-Samspillet skal gro op nedefra. Det starter med små frivillige projekter, det er politikerne glade for.

-Projekterne bør administreres det sted, hvor de gennemføres (Annika).

-Der findes mange puljer i kommunen, hvorfra der kan søges penge (Annika har kendskab hertil).

-Send en ansøgning til kommunen om konkrete ønsker. Dette vil kræve et svar fra kommunen!

PS!

Vi fornemme ingen "brødnid" over, at Præstø hovedbyen!

Otto Bro-Jørgensen – Hans-Erik Baagland – Finn Harder Andersen – Svend Aage Larsen - Erik Madsen